

JÄRFÄLLA FÖRSAMLING:

Tusen möjligheter

JUNI – AUGUSTI

SOMMAR I JÄRFÄLLA sid 3, 14

ANDAKTER PÅ NÄTET sid 11

EN HJÄLPANDE HAND sid 12

Att arbeta på
kyrkogården

sid 4

ANDERS GEZELIUS HÄGGLUND

Pilgrims- vandring – både yttre och inre resa

sid 8

Svenska kyrkan
JÄRFÄLLA

Hjälp, jag är vilse

SEDAN MITTEN AV MARS befinner vi oss i en situation som ingen av oss någonsin befunnit sig i. Vi vet inte hur det kommer att sluta, och väldigt många undrar vem vi egentligen kan tro och lita på. Vi har helt enkelt tappat kontrollen över stora delar av våra liv.

Alla påverkas vi av coronapandemin, vare sig vi vill eller inte. Börsen sjunker, företag tvingas i konkurs och sjukvården är överbelastad. Alla känner vi någon som blivit sjuk, avlidit, förlorat sitt arbete eller permitterats. Ändå kan vi bara bära våra egna bekymmer och problem oavsett om vi anser att de är små i jämförelse med andras. I en situation som denna gäller det att vara ödmjuk på det sätt som Dag Hammarskjöld sade: *Ödmjukhet är att inte jämföra sig.*

Vi kan inte hälsa som vi brukar, alla ska vi hålla fysisk distans till andra människor, och vi som arbetar ska vara vaksamma på hur vi mår och stanna hemma vid minsta sjukdomssymtom. Alla över 70 år ombeds att hålla sig isolerade och avstå från nästan alla de grundläggande saker som gör att vi känner oss självständiga och autonoma. Den som har ett lantställe ska inte åka dit, och ingen av oss kan åka på semester dit vi önskar.

ALLA HAR VI FÅTT våra liv förkrympta, i olika utsträckning och på olika sätt. Att andra har det värre hjälper föga. Jag saknar inte mina barnbarn mindre för att någon annan blivit permitterad

KRISTER KAPPEL
KYRKOHERDE OCH PROST

eller arbetslös, även om jag förstår att de har det värre. Jag blir inte mindre ledsen över att inte få hälsa på mina föräldrar för att någon annan blivit sjuk eller till och med avlidit.

När vi människor tappar kontrollen över våra liv är det som att gå vilse. Har du tappat bort dig i ett stort köpcentrum någon gång? Vi går till närmsta informationstavla för att hitta vägen dit vi vill. Vad är det som gör att kartan hjälper dig?

Det är den röda prickken som visar var du är. Utan den prickken kommer du aldrig att hitta fram. Det är likadant i den situation som vi just nu befinner oss i. Vi måste hitta ”den röda prickken” i våra liv. Var befinner du dig? Hur har du det?

NÄR DU SKA HITTA din plats i tillvaron så påverkar inte andras positioner var du är. Våga beskriva din plats så ärligt och rakt som möjligt, utan att jämföra dig med andra. Det hjälper inte att lyssna på de som säger att du är någon annanstans än där du är.

Det är samma sak i den tid vi nu lever i. Några skönmålar och säger att det inte är någon fara, andra svartmålar och säger att allt går åt helvete. Bestäm dig för vem du lyssnar på. Sanningen ligger oftast någonstans i mitten.

Du kommer inte omedelbart att få det bättre genom att lyssna på de som beskriver din verklighet, men du kommer att få hjälp att veta var du befinner dig i din tillvaro.

I KYRKAN ÄR VI många som vill hjälpa dig att hitta ”den röda prickken” i ditt liv. Du är välkommen att titta in under våra öppettider. Eller att ringa någon präst eller diakon för att tillsammans med oss sätta ord på var du befinner dig, och få hjälp att fundera ut vilken väg du ska gå för att nå ditt mål.

*Och om jag ej mer förmår
gå i tro den väg du går,
led mig vid din fasta hand
steg för steg mot livets land.*

Psalm 217, vers 3

Svenska kyrkan

JÄRFÄLLA

Utges av Svenska kyrkan i Järfälla. Denna tidning klassas som samhällsinformation och delas ut till samtliga hushåll i Järfälla kommun.

Ansvarig utgivare: Krister Kappel

E-post till redaktionen:

jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

**Församlingsexpeditionen har
besöks- och telefonid:**

Må–tor kl 9–15, lunch kl 12–13

Fre kl 9–12

Telefon: 08–580 218 04

Fax: 08–580 218 25

Postadress:

Svenska kyrkan i Järfälla

Box 139, 177 23 Järfälla

Besöksadress:

Kyrkvägen 8, Barkarby

På internet:

www.svenskakyrkan.se/jarfalla

www.facebook.com/jarfallaforssamling

Instagram: @svk_jarfalla

http://kyrkoherdenstankar.blogspot.com

Våra kyrkor:

Barkarby: Järfälla kyrka, Kyrkvägen 8

Jakobsberg: Maria kyrka, Sturevägen 3

Kallhäll: S:t Lukas kyrka, Svarvargränd 1

Viksjo: Viksjö kyrka, Agrargränd 2

Omslag:

Anders Gezelius Hägglund leder pilgrims-
vandringar i Järfälla församling.

Foto: David Lagerlöf

Tryck: Pressgrannar, Linköping

Nästa nummer utkommer 29–30 augusti

Aktiviteter för barn och ungdomar i sommar

Musik- och dansläger för barn

Gillar du att sjunga, spela eller dansa? Då är det här något för dig! Kanske kan vi sjunga eller spela just din favoritlåt...? Under några dagar i S:t Lukas kyrka får du prova på att spela några olika instrument, sjunga och dansa. Vi testar olika stilar inom musik och dans, individuellt och i grupp. Du behöver inte ha några förkunskaper. Under lägret kommer erfarna musik- och danslärare att hålla i undervisningen. Detta kommer att varvas med andra aktiviteter, t. ex. pyssel och utelekar.

Ålder: barn födda år 2008–2012

Plats: S:t Lukas kyrka i Kallhäll, Svarvargränd 1

Datum och tid: 17–20/8. Mån–tis kl 9–16 (lunch och mellanmål ingår), ons–tors kl 15–16 (mellanmål ingår)

Kostnad: Lägret kostar ingenting

Anmälan: Senast 30 juni. Mer info och kontaktuppgifter på Järfälla församlings hemsida: svenskakyrkan.se/jarfalla/musikodanslager

Begränsat antal platser.

Med tanke på den osäkerhet som råder så är anmälan inte bindande. Vi följer aktuella rekommendationer från Folkhälsomyndigheten. Vid behov så försöker vi att vara utomhus så mycket som möjligt, i sista hand blir lägret framskjutet till ett senare tillfälle.

Frågor eller funderingar: Åsa Diurlin 08–580 219 07 asa.diurlin@svenskakyrkan.se eller Marie Ullenius 08–580 219 11 marie.ullenius@svenskakyrkan.se

Sommaröppen förskola

Mellan måndag 22 juni och torsdag 23 juli (vecka 26–30) är det Sommaröppen förskola måndag till torsdag kl 10–13. **Vi ses utanför Maria kyrka och leker, fikar och pratar.**

TGF under sommaren

Thank God it's Friday tar inte sommarlov! Vi vill fortfarande hänga med er ungdomar. Några fredagar under sommaren samlas vi vid S:t Lukas kyrka och drar sedan iväg på utflykt. Vi håller oss i Stockholmsområdet.

**26 juni 10–15
10 juli 10–15
24 juli 10–15**

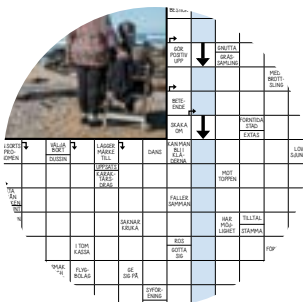
**Vill du ha info
via sms om detta
vänligen kontakta:**
therese.thelander@svenskakyrkan.se
Antalet platser kan vara begränsat beroende på aktivitet.

Baka matiga muffins

10

Korsord

15

Viksjo- vanten

16

Händer i Järfälla sid 14

PARKHÄNG

Häng med oss i parken i sommar, kom gärna hela familjen! Vi ordnar aktiviteter, spel eller lekar för dem som vill, framför allt för åldrarna 6–13 år. Vi bjuder alla på fika. Ingen anmälan, det är bara att titta förbi! Föräldrar ansvarar för sina barn.

I sommar mån–tors kl 13.30–15.30 vecka 25–26 och 32–33

Vi besöker olika parker i Järfälla på olika veckodagar.

Måndagar: Hammarparken / Plaskdammsparken, Jakobsberg

Tisdagar: Ålstaparken / Flygparken, Barkarby

Onsdagar: Kallhällsparken, Kallhäll

Torsdagar: Fastebolparken / Grodparken, Viksjö

Vid dåligt väder ställs verksamheten in.

Kyrkogårdsarbete med ansvar och stor frihet

Kyrkogården är en plats för minnen och eftertanke, men här pågår också ett intensivt arbete året om. Begravningsplatsen ingår i ett kretslopp, och miljötankandet är centralt hos alla som arbetar här.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: DAVID LAGERLÖF

MORGONEN ÄR KRISPIGT SVAL och skimrande vacker. Solen lyser från en klarblå himmel, det är mitten av april och en av de första dagarna när det känns att naturen verkligen är på väg att vakna upp.

Utanför ekonomibyggnaderna vid Järfälla kyrka samlas kyrkogårdsarbetare inför dagens arbete. Helena Ell är biträdande kyrkogårdschef.

– Vi inleder varje arbetsdag med stretch- och uppmjukningsövningar, berättar hon. Dels för att förebygga arbetsskador, dels för att det är ett bra sätt att samla alla inför en ny dag innan de sprids för olika sysslor.

Personalen står i en ring. Idag är det Helen Kling som leder övningarna, rörelser för att mjuka upp musklerna, men också inslag av lite yoga och meditation. Det märks att detta är ett uppskattat inslag.

– Vi är 16 stycken fast anställda i arbetslaget som arbetar med kyrkogården, dels här vid Järfälla kyrka, dels på Görvälns griftegård som är församlingens andra begravningsplats, berättar Helena.

– Nu under sommarhalvåret tillkommer ett tiotal säsongsarbetare, fortsätter hon. Många av dem återkommer år efter år. De har just börjat arbetet för säsongen.

– Sedan har vi 30 000 medarbetare till, tilläger hon och syftar på de bin som arbetar flitigt med pollineringen av blommor på kyrkogårdarna.

– Honungen säljs till personalen och vid

Kyrkbys dag, som hålls i början av oktober varje år vid Järfälla kyrka.

Senare under dagen kommer en kistbegravning att äga rum. Elin Luhed Lindahl och Göran Runebring lägger sista handen vid förberedelserna. Graven grävdes igår, djupet är ca två meter.

– I en kistgrav ryms två kistor och nio urnor, berättar Elin.

Göran kommer körande med traktorn, och har med sig gravplank.

– De här står bärarna på när de sänker ner kistan, berättar Göran medan han och Elin placerar ut gravplanken runt gravens kanter.

– När kistan är nersänkt fylls jorden på igen, säger Elin. Det blir en ganska ordentlig upphöjning, det brukar ta ungefär ett år innan jorden packat sig och sjunkit ihop.

Kyrkogårdchef Stefan Elgelind har anslutit till gruppen.

– Vi har idag drygt 4 000 gravplatser i bruk här i Järfälla, berättar han. Det finns kapacitet för ytterligare några tusen gravar på det nya

” Vi har väldigt liten personalomsättning här. Flera av säsongsarbetarna återkommer år efter år.

område som vi invigde för några år sedan.

– Det förekommer även kistbegravningar på den äldre delen av kyrkogården, tilläger Helena.

– Planeringen av kyrkogården bygger på statistik, fortsätter Stefan. Vi har ungefär 500 gravsättningar per år.

VI LÄMMNAR KISTGRAVPLATSEN och vandrar över kyrkogården. Stefan och Helena berättar om andra typer av gravplatser (så kallade gravskick) – urngravplats, askgravplats, askgravlund, minneslund.

Vi har kommit till den äldre delen av Järfälla kyrkogård. Kyrkan har anor från 1100-talet

Morgongymnastik för kyrkogårdsarbetarna på Järfälla kyrkogård.

Helen Kling och Olle Lindgren lägger ut ny jord på Järfälla kyrkogård.

Ebba Dalhberg, lagledare på Järfälla kyrkogård, fördelar dagens arbetsuppgifter. Till vänster Olle Lindgren.

Göran Runebring rensar en gravplantering.

Stora bilden t.h. Charlotta Berglund vid askgravlundens monument på Görvälns griftegård.

Göran Runebring och Elin Luhed Lindahl lägger ut gravplank kring en nygrävd kistgrav.

Askgravplatsen på Järfälla kyrkogård. Ovan en sommarbild där planterade blommor slagit ut i sin fulla prakt.

Helena Ell och Stefan Elgelind på Järfälla kyrkogård.

FOTO HELENA ELL

och några riktigt gamla gravstenar har sparats som minne. Där möter vi Ebba Dahlberg, som är lagledare på Järfälla kyrkogård. Det innebär att hon planerar och leder kyrkogårdsarbetarnas dagliga arbete.

– Vi har just inlett vårens arbete, berättar Ebba. Det innebär att vi rensar bort ogräs och utblommade växter, klipper gräs, fyller på ny jord och snyggar till kanterna på gravarnas planteringar. Det är säsong för penséer nu, men de har inte kommit hit ännu, de kommer först om några dagar, när vi rensat färdigt.

För den som beställt skötsel av en grav finns olika alternativ. Dels kan man välja att få nya blommor efter säsong, men Ebba berättar att det också finns ett perennalternativ.

– Det ser vi som en del i miljöarbetet, säger hon. Då återkommer blommorna år efter år.

TANKARNA PÅ MILJÖN genomsyrar arbetet på kyrkogården. Leverantör av växter är en trädgård i närområdet. Redskap, fordon och maskiner går i största möjliga utsträckning på el. I de fall där el inte fungerar, som exempelvis för grävmaskinen, används miljöbränsle.

– Det är viktigt, kyrkogården är en del i ett kretslopp, betonar Ebba.

Ibland träffar kyrkogårdsarbetarna gravbesökare som har olika frågor.

– Oftast rör det våra olika alternativ för

gravskötsel, berättar Ebba. Ibland kan det vara någon som har svårt att ta sig runt själv, då kan vi erbjuda skjuts i något av våra fordon.

Alla besökare är inte lika välkomna. Ebba visar ett medel baserat på färtalg som används för att hålla rådjur och harar borta från kyrkogårdens blommor.

I en annan del av kyrkogården har Helen Kling förberett en urnsättning. Den kommer att äga rum senare under dagen i närvaro av de anhöriga. Urngraven är ca 70 cm djup.

– När jag gör en sådan här grav går jag till gravboken för att se var det går att gräva, berättar Helen. Det är viktigt att allt dokumenteras korrekt.

Utbildningen för arbetet på kyrkogården är mer baserat på trädgård än på kyrkans arbete.

– Det är ett fint arbete för dem som gillar att vara utomhus, säger Stefan Elgelind.

På sommarhalvåret förstår man att det krävs mycket arbete ute på kyrkogården, men vad gör de på vintern?

– Vi har begravingar på vintern också, då kan man behöva tina marken med en värmematta för att kunna gräva, säger Helena Ell. Annars fortlöper arbetet som vanligt, men med färre i personalstyrkan. Personalen snöröjer och halkbekämpar när det har kommit snö, både på kyrkogårdarna och runt församlingens fyra kyrkor och kapell. Vardag som helg.

– Det här är ett arbete där många trivs, fortsätter hon. Vi har väldigt liten personalomsättning här. Flera av säsongsarbetarna återkommer år efter år.

Hon skrattar och säger att hon själv och Stefan båda är exempel på det, hon har arbetat här i 14 år, Stefan ännu längre.

PÅ GÖRVÄLNS GRIFTEGÅRD, Järfälla församlings andra begravningsplats, är Lotta Berglund lagledare. Hon bekräftar att det är en plats man stannar länge på, även om hon själv inte hunnit med mer än något tiotal år ännu.

– Det bästa med jobbet är den stora variationen, säger Lotta när hon visar runt.

Görvälns griftegård i Jakobsberg ligger vid Pilgrimskapellet, ritat av landskapsarkitekten Per Friberg och invigt 1977. Inspirationen från Östasien märks både i den arkitektoniska utformningen och i platsens meditativa stillhet.

– För ett par år sedan invigde vi också ett muslimskt gravkvarter, berättar Lotta Berglund. Det fyller en viktig funktion för muslimerna i Järfälla kommun.

Om Järfälla kyrkogård är en mer klassisk kyrkogård så påminner Görvälns griftegård om en skogskyrkogård. Minneslunden ligger högt upp på ett berg där tallarna dominerar. Från minneslunden löper en trappa ner till en damm, och parallellt med den en vattentrappa. Lotta och

hennes medarbetare kommer att använda en sorts naturlig och effektiv mikroorganism som ska hjälpa till att rena vattnet. Det är delvis en utseendefråga, men uppskattas sannolikt också av den salamanderkoloni som bor i dammen.

Harar och rådjur motas med färtalg även här, men på Görväln har man också haft påhälsning av vildsvin.

– Därför har vi ett elstängsel mot skogen, berättar Lotta. Som ett led i miljötankandet är det solcellsdrivet.

Järfälla kyrkogård och Görvälns griftegård är två väldigt vackra platser som var och en har sin alldeles speciella atmosfär. Båda platserna är väl värda ett besök för en stunds eftertanke och stillhet, även för den som inte har någon grav att besöka här.

BEGRAVNINGSSTATISTIK JÄRFÄLLA

- nästan 500 gravsättningar per år
- cirka 4 100 upplåtna gravplatser (det vill säga gravplatser som används)
- av dessa är det i år 2 200 gravplatser vars gravrättsinnehavare har beställt skötsel och kanske även ett blomplanteringspaket av församlingen

GRAVSÄTTNING

Enligt begravningslagen måste kremering eller gravsättning av kista ske inom 30 dagar efter dödsfallet. Efter kremering måste gravsättning av askan ske inom ett år.

Familjen Ankarcronas gravsten från 1800-talet. En av de äldsta gravstenarna på Järfälla kyrkogård.

Begravningsavgiften finansierar begravningen

STATEN HAR DELEGERAT begravningsverksamheten till Svenska kyrkan. Begravningsavgiften finansierar begravningsverksamheten. Begravningsavgift betalas av alla som är folkbokförda i Sverige och som har en kommunalt beskattningsbar inkomst, oavsett religion.

Begravningsavgiften täcker kostnaderna för

- bisättning (förvaring av stoftet fram till begravningen)
- transporter från det att huvudmannen övertagit ansvaret för stoftet till dess att gravsättning har skett, förutsatt att det är inom

Från minneslunden på Görvälns griftegård löper en vattentrappa ner till en damm.

Minneslunden på Görvälns griftegård.

Gravskick – olika typer

Järfälla församling har två begravningsplatser, Järfälla kyrkogård och Görvälns griftegård. På båda begravningsplatserna finns avdelningar för olika typer av gravar, så kallade gravskick.

KISTGRAVPLATS

Den avlidnes kista sänks ned i graven. En kistgrav kan innehålla två kistor och nio urnor. Graven smyckas med en gravvård (exempelvis en gravsten eller ett kors). Ansvar för plantering och skötsel vilar på gravrättsinnehavaren (se nedan). Gravrätten gäller i 25 år och kan förlängas mot en avgift. Kistbegravning ska ske inom en månad efter dödsfallet.

URNGRAVPLATS

Urnan placeras i en enskild grav som kan rymma upp till nio urnor. Graven smyckas med en gravvård (exempelvis en gravsten eller ett kors). Plantering och skötsel vilar på gravrättsinnehavaren. Gravsättningen sker senast ett år efter kremeringen, och de anhöriga kan närvara. Gravrätten gäller i 25 år och kan förlängas mot en avgift.

ASKGRAVPLATS

Varje grav har plats för två askor. Som anhörig har du en fast plats att besöka, men inget ansvar för skötsel eller plantering (det finns möjlighet att själv smycka graven med snittblommor eller ljus). Alla stenar är likadana men med en personlig namnplakett. Finns enbart på Järfälla kyrkogård. Gravrätten gäller i 25 år och kan förlängas mot en avgift.

ASKGRAVLUND

Ett gravområde utan markerade gravar. Det finns ett gemensamt monument där det placeras en plakett med den avlidnes namn och gemensamma smykningsplatser där anhöriga kan tända ljus och placera snittblommor. Anhöriga får närvara vid gravsättningen.

MINNESLUND

En anonym plats för anhöriga att gå till utan att behöva ansvara för skötsel eller underhåll. Gemensamma smykningsytor för ljus och snittblommor. Eftersom minneslunden är anonym får de anhöriga inte närvara då askan grävs ner.

SÖKA EFTER NÅGON SOM ÄR GRAVSATT

På svenskagravar.se kan du söka på namn efter gravsatta på ett stort antal av Sveriges begravningsplatser. Du kan också kontakta kyrkogårdsexpeditionen i din församling.

GRAVRÄTTSSINNEHAVARENS ANSVAR

Den eller de personer som beslutar om och ansvarar för graven. Gravrättsinnehavaren har ansvar för att gravsten, plantering och annan utsmyckning hålls i ett ordnat och värdigt skick. Tjänster som skötsel och plantering kan köpas från församlingen. Allmänna ytor sköts av begravningsverksamheten.

Förberett för urngravsättning på Järfälla kyrkogård.

På Görvälns griftegård finns sedan ett par år ett muslimskt gravkvarter.

Lotta Berglund, lagledare på Görvälns griftegård.

Natursköna omgivningar vid Görvälns griftegård.

Anders Gezelius Hägglund med pilgrimens attribut: staven (stora bilden), kängorna, korset (hans kors består av två stycken, gåvor från olika vandringar) och pilgrimsmärket i hatten.

En yttre och inre vandring

Intresset för pilgrimsvandringar växer och är ett uttryck för andlighet som passar många också i dag. Det är dels en yttre vandring med ett uttalat mål, dels en inre, där vandraren går in i sig själv. Sedan 15 år leder Anders Gezelius Hägglund pilgrimsvandringar på Järvaområdet.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: DAVID LAGERLÖF

PILGRIMSVANDRINGEN HAR en lång tradition och vallfärder förekommer i de flesta religioner. Inom islam är vallfärden till Mecka (hajj) välkänd, en av de fem grundpelarna som alla friska muslimer bör utföra. Under tidig medeltid fanns något liknande inom kristendomen, fyra pilgrimsvandringar som varje kristen borde genomföra, ofta knutna till en grav: Jerusalem med dess mångfald av viktiga vallfärdsplatser, Rom med Petrus grav, Santiago di Compostela i nordvästra Spanien med aposteln Jakobs grav och Nidarosdomen i Trondheim med den helige Olavs grav.

Vid mitten av 1500-talet förbjöd Gustav Vasa pilgrimsvandringar när han reformerade kyrkan. De obligatoriska vandringarna kom av sig, men intresset för vandringar lever starkt än idag och ökar.

Dessa klassiska vandringar är långa och tar många dagar att genomföra, men en pilgrimsvandring kan också vara betydligt kortare. Anders Gezelius Hägglund, präst i Järfälla församling, leder sedan 15 år pilgrimsvandringar i Järvaområdet.

” Ibland vandrar vi under tystnad. Det händer något i kroppen med den som under tystnad vandrar i gemenskap i naturen, man kommer in i ett nästan meditativt tillstånd.

– Vi brukar vandra ungefär en mil, det tar omkring fem timmar, säger Anders.

VI SES UTANFÖR S:t Lukas kyrka, många av vandringarna börjar alldeles bakom kyrkan. Vi går längs en stig genom ganska snårig terräng. Så öppnar sig plötsligt landskapet och vi står på ett berg med vid utsikt över Mälaren.

– Det är detta som är så fint, säger Anders, naturens skiftningar. Naturen är Guds största katedral.

– Vi brukar göra två eller tre pilgrimsvandringar per år här i Järfälla församling, fortsätter han. Den viktigaste är Emmaus-vandringen på annandag påsk.

Emmaus omnämns i Lukasevangeliet (24:13) som en by några mil utanför Jerusalem. Det berättas att här mötte två lärjungar Jesus samma dag som han återuppstått från de döda. Jesus och lärjungarna vandrade tillsammans och diskuterade de senaste dagarnas händelser.

– Detta är motivet på altartavlan i Järfälla kyrka, berättar Anders. Därför avslutas vandringen på annandag påsk där.

KRING BIRGITTADAGEN i oktober brukar en vandring hållas. Ibland anordnar Anders vandringar någon annanstans än på Järvaområdet, exempelvis på Eriksleden som går mellan Uppsala domkyrka och Gamla Uppsala kyrka.

– Vi brukar ha en eller flera andakter under vandringarna. Ibland har vi ett tema för vandringen, då anknyter vi till det i andakten.

Anders betonar att den fysiska vandringen i naturen bara är en del av upplevelsen.

– Det är den yttre vandringen. Sedan har vi den inre vandringen, den varje människa gör inom sig själv. I dag, när många sitter i karantän på grund av coronan, märker jag att den inre

vandringen blir längre och mer betydelsefull för många, som börjat tänka mycket kring sina liv.

Antalet deltagare på en pilgrimsvandring varierar mellan en och upp till 45.

– 45 är snudd på för många, menar Anders. Det ideala antalet är 10–15 personer, alltså ungefär en sådan grupp som Jesus vandrade med. Då hinner alla bry sig om alla. Nu senast på annandag påsk var vi 12 personer.

Deltagarnas ålder varierar, från ca 25 upp till 80-årsåldern. Konfirmanderna genomför egna pilgrimsvandringar, så de ungdomarna är sällan med på Anders vandringar. Många deltagare återkommer. En av dem är Ingbritt Vängborg, som råkar komma förbi på väg till ett arbetsmöte.

– Jag har varit med på tre stycken pilgrimsvandringar med Anders, stannar hon till och berättar. Senast nu på annandag påsk.

– Det är skönt att vandra tillsammans med andra, fortsätter hon. Man blir lugn och det uppstår ofta goda samtal under vägen. De kan röra sig om allt möjligt, både andliga frågor och annat. Under en vandring började vi tala om kombucha-svampar, som används för att fermentera te, och genom det mötet fick jag tag i svampar och kom igång.

– Ibland vandrar vi under tystnad, säger Anders. Det händer något i kroppen med den som under tystnad vandrar i gemenskap i naturen, man kommer in i ett nästan meditativt tillstånd.

DET ÄR NÅGRA SAKER som är bra för en pilgrimsvandrare att ha: stav, hatt, ränsel, kängor och kors. Det är både praktiska saker och symboler. Anders förevisar. Hans stav, väl sliten efter många vandringar, härstammar från en järnek på ett fält nära Kungsängen.

– Staven är för stöd, men de ökenområden

där Jesus och hans lärjungar rörde sig är ormrika och staven hade ofta en klyka längs ner. Det kunde vara livsavgörande att klämma fast en aggressiv orm.

– Hatten skyddar mot väder och vind. Under annandagens vandring hade vi i stort sett alla sorters väder – sol, regn, snö, blåst, hagel...

– Vål ingångna kängor är jätteviktiga för att undvika skavsår.

– Ränseln, vandrarens ryggsäck. Här förvaras allt som behövs under vandringen.

Den heliga Birgittas pilgrimsbön:

”Herre, visa mig din väg
Och gör mig
villig att vandra den

Den heliga Birgitta är pilgrimernas skyddshelgon

Utsikt över Mälaren från vandringsstigen bakom Sankt Lukas kyrka.

Ingbritt Vängborg och Anders Gezelius Hågglund.

– Korset, mitt är lite speciellt. Tråkorset fick jag som gåva under en vandring i Egypten, det mindre metallkorset jag fäst på det fick jag under en vandring i Syriens bergstrakter.

Anders Gezelius Hågglund är besjälad av pilgrimsvandringens betydelse. Kroppen blir trött, men själen upplever det som vila. Han betonar särskilt den inre vandringen.

– Det största universum vi har kanske inte är ute i rymden utan inåt, i oss själva.

Pilgrimscentra

För den som är intresserad av längre vandringar finns information bland annat vid centra i Tyresö och Vadstena. Information om pilgrimsleder såväl i Sverige som andra delar av världen finns exempelvis på pilgrimsverige.se

Några pilgrimsleder i Stockholmstrakten

INGEGÄRDSLEDEN – från Storkyrkan i Stockholm till Domkyrkan i Uppsala. 11 mil

PILGRIM VALLENTUNA består av tre uppmärkta leder: Inga-leden som är 19 km, Ulfs-leden som är 11 km och Livstens-leden som är 6 km.

BIRGITTAVANDRING I UPPLANDS VÄSBY

Det går att starta var som helst på leden, men en tänkt startpunkt är Birgittalunden vid Fresta kyrka. Slutpunkt är vid kyrkan och meditationsglunden där Heliga Birgitta står staty. Leden är 9 km.

Anders Gezelius Hågglund.

Andakter på nätet

Det gick ju inte över en natt, men nog kändes det som om det gick rasande fort – kanske för att förändringen i våra vardagsliv och verksamheter blev så total.

ETT MIKROSKOPISKT VIRUS vältade världen över ända, och samtidigt mycket av det vi trodde oss veta om vad som är rätt, riktigt och möjligt. Vad kan vi göra för dem som kanske allra mest behöver stöd och gemenskap, när själva mötet faktiskt kan vara farligt för dem som behöver oss?

Svenska kyrkan är van att alltid vara där när tillvaron svajar, och att ta emot alla som vänder sig till oss när det otänkbara händer. Gång på gång, efter stora olyckor, tsunamivågor och terrorbåd, har kyrkan slagit upp portarna när människor av alla möjliga olika livsåskådningar behövt det. Och nu när coronapandemin vänt upp och ner på tillvaron behövde vi göra något som kändes mycket märkligt: uppmäna de ensamma att INTE söka upp oss, inte komma till kyrkan, inte söka stöd och tröst i den rumsliga gemenskapen. Vi behövde hitta andra vägar.

ANDAKTER VIA NÄTET är en sådan väg. Vi vill slå

upp kyrkporten på trygg distans, så att du som behöver hålla dig hemma ska veta och känna att du är välkommen och hör till i din kyrka, vad som än händer. Visst finns det redan ett stort utbud av gudstjänster på radio och tv, men nu när så lite är sig likt känns det viktigare än någonsin att ta vara på allt det välkända. Vi vill att du ska få uppleva din egen kyrka, och få se och höra de ansikten och röster du lärt känna under tryggare tider.

Vi finns här för dig som vi alltid gjort, just nu bara under lite andra former. Välkommen till din kyrka på nätet!

Behöver du prata?

Välkommen att ringa eller maila våra präster och diakoner.

Kontaktuppgifter på svenskakyrkan.se/jarfalla

Marcus Lannfjäll (i randig tröja) och Emil Ericson under filmning i Maria kyrka.

Digitala vardagsandakter

De digitala vardagsandakterna sänds från våra kyrkor varje tisdag och fredag kl 13. Du hittar dem på svenskakyrkan.se/jarfalla/digitala-var dagsandakter och på vår YouTube-kanal. Om du följer vår Facebook-sida får du en påminnelse i flödet strax innan en ny andakt dyker upp.

Andakterna hålls av medarbetare i Järfälla församling, och utgår ofta från kyrkoårets texter. Ofta ingår musik, och ibland en psalm. Plocka fram psalmboken och sjung med på distans!

Våra fyra kyrkor turas om med värdskapet, en vecka i taget. I appen Kyrkguiden och i webbkalendern på vår hemsida kan du se vilken kyrka som står på tur genom att söka på ”digital”.

Vi har också producerat några längre andakter, samt visst material för ungdomar och finskspråkiga. Du hittar alla filmerna på svenskakyrkan.se/jarfalla/din-kyrka-pa-natet

Matiga muffins till picknicken

Picknick-mat ska vara enkelt och lätt att packa ner i korgen eller ryggsäcken, tycker Ulrica Carnell, husmor i Maria kyrka.

Här ett recept på matiga muffins som går utmärkt att frysa in och kan varieras med olika innehåll beroende på vad man har hemma.

Det går naturligtvis bra att byta ut och baka med glutenfritt mjöl och laktosfri filmjöl. Istället för salami kan man tex ta bitar av zucchini, det blir väldigt gott.

MatmuffinsProvencale ca 8 st

INGREDIENSER

6 dl vetemjöl
3 tsk bakpulver
1 tsk salt
50 gr valfri salami
100 gr urkärnade svarta oliver
2 msk örtekrydda provencale (fryst eller torkad)
2 st ägg
3 dl filmjöl
1,5 dl rapsolja
16 st körsbärstomater
basilika

- TILLAGNING**
1. Sätt ugnen på 200 C.
 2. Blanda mjöl, bakpulver och salt i en stor skål.
 3. Strimla salamin och hacka oliverna. Tillsätt salamin och oliverna samt örtekryddor i mjölblandningen , blanda väl.
 4. Vispa samman ägg ,filmjöl och olja och rör ner det i de övriga ingredienserna. Fördela smeten i stora muffinsformar.
 5. Halvera tomaterna och stoppa i 4 st halvor i varje muffins. Lägg några basilikablad på toppen.
 6. Grädda i nedre delen av ugnen, 20–25 min.

En hjälpande hand åt de som behöver hjälp

KOMMUNALRÅDET APHRAM MELKI, ordförande i utskottet för Miljö och social hållbarhet, fick en förfrågan från Flavy AB som ville skänka matlådor för utdelning i Järfälla. Kommunen var osäker kring hur de skulle kunna hantera utdelningen, och kontaktade Järfälla församlings kyrkoherde Krister Kappel för att höra om det gick att få hjälp med den biten.

– Jag garanterade att vi på ett säkert sätt kunde dela ut matlådorna vid tre av våra kyrkor, men att vi inte är ansvariga för innehållet rent

livsmedelsmässigt. Vi fick godkännande från Miljö och hälsa på kommunen, under förut-sättning att vi följde Folkhälsomyndighetens direktiv, säger Krister Kappel.

Kjelle Karlsson, samordnare för logistik och inköp i församlingen, fick uppdraget att hämta och köra ut matlådor. Under några veckor var det utdelning måndag, onsdag och fredag mellan 11 och 13 vid S:t Lukas kyrka, Viksjö kyrka och Maria kyrka. Personal från kyrkorna såg till att utdelningen gick lugnt och säkert till,

att människor höll distans och att stolar fanns framställda om någon skulle behöva vila under köandet. Varje utdelningstillfälle blev lite av en träffpunkt, där människor kunde träffas på tryggt avstånd medan de väntade på en matlåda åt sig själva eller en granne. Totalt 1 400 matlådor har nu delats ut.

TEXT OCH FOTO: DAVID LAGERLÖF

8.30 DAGEN BÖRJAR med kaffe och samtal med kollegorna på Maria kyrka. Om några timmar ska matpaket delas ut till behövande under coronakrisen. Mestadels handlar det om riskgruppen äldre som bör undvika att röra sig bland folk, exempelvis i matbutiker, men även andra.

8.45 FÄRDEN PÅBÖRJAS mot företaget Flavy i Kungsängen som har donerat alla lådorna med djupfryst färdigmat. Idag är fjärde gången Järfälla församling delar ut matlådor, och ca 250 måltider ska hämtas upp.

– Du får vara beredd att anteckna adress om någon ringer och behöver leverans hem, säger Kjelle Karlsson, som kör församlingens minibuss.

9.04 FRAMME VID lastkajen hos Flavy. De 250 lådorna är effektivt förpackade och ryms i några få backar. Dagens meny består av falafel och lasagne.

– Självt känner jag att det är sådant här som gör en stolt över att jobba i vår församling, säger Kjelle Karlsson.

9.28 VI ANLÄNDER med minibussen till S:t Lukas kyrka. Kollegorna hjälper till att lasta av, och Kjelle hör sig för om planeringen inför dagen. Bord, stolar och filter etc ska finnas på plats, och alla ska ha koll på vad de ska göra. “Det handlar mest om mitt eget kontrollbehov” konstaterar Kjelle och ler.

9.45 MATLÅDOR LASTAS AV vid Maria kyrka. Kjelles telefon ringer igen, och en för-synt röst undrar om det går att få mat levererad till dörren. Telefonnummer till Kjelle har hon fått via församlingens hemsida, där informa-tion om matpaketen finns publicerad. Kjelle tar adress och telefonnummer, sedan beger vi oss mot Viksjö kyrka.

10.25 PÅ PLATS I VIKSJÖ träffar vi kyrkans vaktmästare Jens Bock, som ska hjälpa till med utdelningen för första gången. Han är på strålande humör i vårvädret och ser fram emot dagens aktiviteter.

– *Man kan inte sitta och spela from hela dagarna. Det här är praktisk kristen verksamhet, säger Jens med ett brett leende.*

11.00 EFTER LITE FELKÖRNING och för-virring hittar vi fram till den första hemleverans-adressen. En äldre kvinna kommer ner till porten och tar emot matlådan. Hon har inget internet berättar hon, men hörde om matutdelning av en granne, som hade sett det på nätet. Lite småprat.

11.17 VID S:T LUKAS KYRKA pågår utdelning-en vid ett enkelt bord utomhus. Kritade cirklar på marken visar var man bör stå i kön för att hålla avstånd till varandra.

NÄR EN TIMME ÅTERSTÅR finns tre matlådor kvar av ca 90 i S:t Lukas kyrka. Även Maria kyrka har haft stor åtgång. Andres Gallo som arbetar som vaktmästare och Astrid Persson, arbetsledare, uttrycker förvåning.

– Förut har det blivit lite över. Inte mycket men ändå. Denna gång tog allt slut på kort tid, berättar Astrid.

Under dagen har sammanlagt ett 20-tal lådor körts ut till boende i kommunen.

Vid sidan av sitter Kjelle Karlsson och pustar ut. – Det blir så tydligt varför vi gör det här. Äldre i kommunen skulle ha kunnat sitta hemma med ett tomt kylskåp och inte haft någon som hjälpt dem. Det här är ett steg i rätt riktning.

Vid S:t Lukas kyrka sitter ett antal äldre kvinnor och män i vårsolen, på behörigt avstånd till varandra, och sjunger psalmer till gitarrackompanjemang.

...hänt sen sist

TELEFONEN RINGER HOS KJELLE. En kvinna i Uppsala undrar om det är möjligt att få mat levererad till hennes 92-åriga mor. Kjelle antecknar adressen, packar in lådorna i bilen och tackar.

– Många som tar emot maten poängterar att det självklart finns de som behöver hjälpen mer än de gör. Det värmer att de som är behövande tänker på andra behövande. Samtidigt gör det lite ont eftersom en del kanske låter bli att be om hjälp, menar Kjelle.

10.41 KJELLE RINGER PÅ port-telefonen till lägenheten hos den 92-åriga damen vars dotter ringde under morgonen. De småpratar lite kort och Kjelle överlämnar matlådan till stor för-tjusning. Det var många superlativ och tack där.

Sommarlugnet och ovissheten

Höststart? Vi vet inte exakt när eller hur verksamheterna kommer att dra igång igen efter sommaren, men vi hoppas och tror på vecka 35 – mot slutet av augusti. Mer information kommer på svenskakyrkan.se/jarfalla och via Facebook.

...hant
sen sist

S. L. Lukša kykka
torsdagar kl 13-15

A group of people are sitting on the steps of a building at night. The scene is illuminated by a bright light source, possibly a stage light, which creates a strong glow and casts long shadows. The building has a light-colored facade with arched windows. The people are dressed in casual clothing, and some are looking towards the camera. The overall atmosphere is social and relaxed.

Psalm 79l
Du vet väl
om att ...

EN SORTS PRO- NOMEN	↙	VÄLJA BORT	↙	LÄGGER MÄRKE TILL	↙	DANS	KAN MAN BLI I KLÄ- DERNA				LOV- SJUNGA
		DUSSIN		UPPSATS KARAK- TÄRS- DRAG					MOT TOPPEN		
↙ ÅTA FRÅN MARKEN GÅ RUNT							FALLER SAMMAN				
KAN MAN GÖRA I SAKEN					SAKNAR KRUKA				HAR MÖJ- LIGHET	TILLTAL STÄMMA	
↙			I TOM KASSA			ROS GOTTA SIG					FÖRRÅD
KLANG- LÖS		SMÅK OCH DOFT	FLYG- BOLAG		GE SIG PÅ						
↙ GRUP- PERA LAND I ASJEN					SYFÖR- ENING SKEDE						PLÅGOR
KELA					AN- SKRÄM- LIG				BANK- TRÄD	FRAMÅT- ANDA GÖRA VERKAN	
HUVUD- SAK				ÅGNAR SIG ÅT IDROTT							
↙			STAD I TOSCANA				OMÖGEN FRUKT				

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Namn _____

Personnummer _____

Gatuadress _____

Postnr och ort _____

Ort och datum _____

Namnunderskrift _____

Lägg talongen i
kuvert, frankera och
adressera till
Järfälla församling
Box 139
177 23 Järfälla

Viksjövanten

Nu avslutas Stickcaféets projekt att designa ett par vantar för var och en av Järfälla församlings kyrkobyggnader samt för Pilgrimskapellet. Vi har presenterat Pilgrims-
vanten, Järfälla kyrkvante, S:t Lukasvanten och Mariavanten. Nu är det dags för Viksjövanten. Marie Lind är mönsterdesigner och Johanna Blomberg har stickat. Mönster och materialsats för alla vantar finns att beställa via jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

Stickdesignerns tankar:

Viksjö kyrkvante är en ljus vante full av liv! Växter, blommor, himmel och sol samsas med små kvadrater som efterliknar kyrkans fönster.

Hur valdes då färgerna till kyrkans små och färgglada fönster? Jo, när kyrkan ritades för att vara så ljus och välkomnande som möjligt så valdes fönsterfärgerna på följande sätt:

Gult det eviga ljusets färg

Blått botens och ångerns färg

Rött Guds och den Helige Andes färg

Grönt växandets och mognandets färg

MARIE LIND

FOTO: ESTER SORRI

VIKSJÖ KYRKA. Den nuvarande kyrkan föregicks av en vandringskyrka som invigdes 1971, ritad av kyrkoarkitekten Rolf Bergh. Viksjö nya kyrka invigdes 19 juni 2005 av den dåvarande biskopen Caroline Krook. Kyrkan och församlingslokalerna är ritade av Nyréns arkitektkontor.

Kyrkan är belägen i Viksjö centrum. Den ljusa, öppna och luftiga arkitekturen är inspirerad av Jesaja 9:2: *Det folk som vandrar i mörkret ska se ett stort ljus*, och tydliggör en strävan att vara en öppen och välkomnande kyrka mitt i Viksjöbornas vardag.

Sticka våra kyrkvantar – beställ material och mönster!

Stickcaféet på söndagar i Prästgården vid Järfälla kyrka har uppehåll tills vidare. Men det går utmärkt att köpa materialsatser för vantarna ändå! Maila oss så löser vi leveransen.

jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

Glöm inte att skriva vilken vante du vill sticka.

Pilgrimsvanten

Järfälla kyrkvante

S:t Lukasvanten

Mariavanten

Pris per påse med garn och mönster är 140 kr. Betala med Swish till 123 006 77 93. Märk betalningen "kyrkvanten".